

---

upadeshasAhasrI

——
ಉಪದೇಶಸಾಹಸ್ರೀ

——
Document Information

Text title : upadesha saahasrii

File name : upadeshasaahasrii1.itx

Category : vedanta, upadesha, shankarAchArya

Location : doc_z_misc_shankara

Author : Shankaracharya

Transliterated by : Sunder Hattangadi

Proofread by : Sunder Hattangadi

Latest update : August 25, 2002, July 2, 2011

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

December 22, 2023

sanskritdocuments.org

ಉಪದೇಶನಾಹಸ್ರೀ

ಗದ್ಯಬಂಧಃ

ಪ್ರಥಮೋ ಭಾಗಃ

ಶಿಷ್ಯಪ್ರತಿಬೋಧವಿಧಿಪ್ರಕರಣಂ . 1

ಕೂಟಸ್ಥಾದ್ಯಯಾತ್ಮಬೋಧಪ್ರಕರಣಂ . 2

ಪರಿಸಂಖ್ಯಾನಪ್ರಕರಣಂ . 3

ಪದ್ಯಬಂಧಃ

ದ್ವಿತೀಯೋ ಭಾಗಃ

ಉಪೋದ್ಯಾತಪ್ರಕರಣಂ 1

ಪ್ರತಿಷೇಧಪ್ರಕರಣಂ 2

ಈಶ್ವರಾತ್ಮಪ್ರಕರಣಂ 3

ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಸ್ವಭಾವಪ್ರಕರಣಂ 4

ಬುದ್ಧ್ಯಪರಾಧಪ್ರಕರಣಂ 5

ವಿಶೇಷಾಪೋಹಪ್ರಕರಣಂ 6

ಬುದ್ಧ್ಯಾರೂಢಪ್ರಕರಣಂ 7

ಮತಿವಿಲಾಪನಪ್ರಕರಣಂ 8

ಸೂಕ್ಷ್ಮತಾವ್ಯಾಪಿತಾಪ್ರಕರಣಂ 9

ದೃಶಿಸ್ವರೂಪಪರಮಾರ್ಥದರ್ಶನಪ್ರಕರಣಂ 10

ಈಕ್ಷಿತ್ಯತ್ವಪ್ರಕರಣಂ 11

ಪ್ರಕಾಶಪ್ರಕರಣಂ 12

ಅಚಕ್ಷುಷ್ಯಪ್ರಕರಣಂ 13

ಸ್ವಪ್ನಸ್ಥಿತಿಪ್ರಕರಣಂ 14

ನಾನ್ಯದನ್ಯತ್ವಪ್ರಕರಣಂ 15

ಪಾರ್ಥಿವಪ್ರಕರಣಂ 16

ಸಮ್ಯಜ್ಞತಿಪ್ರಕರಣಂ 17

ತತ್ತ್ವಮಸಿಪ್ರಕರಣಂ 18

ಅಥಾತ್ಮಮನಃಸಂವಾದಪ್ರಕರಣಂ 19

ಗದ್ಯಬಂಧಃ ಪ್ರಥಮೋ ಭಾಗಃ .

ಶಿಷ್ಯಪ್ರತಿಬೋಧವಿಧಿಪ್ರಕರಣಂ .. 1..

ಅಥ ಮೋಕ್ಷಸಾಧನೋಪದೇಶವಿಧಿಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮೋ ಮುಮುಕ್ಷೂಣಾಂ

ಶ್ರದ್ಧಧಾನಾನಾಮರ್ಥಿನಾಮರ್ಥಾಯ .. 1..

ತದಿದಂ ಮೋಕ್ಷಸಾಧನಂ ಜ್ಞಾನಂ

ಸಾಧನಸಾಧ್ಯಾದನಿತ್ಯಾತ್ಮವೇದಿಸ್ಮಾದ್ವಿರಕ್ತಾಯ ತ್ಯಕ್ತಪುತ್ರವಿತ್ತಲೋಕೈಷಣಾಯ

ಪ್ರತಿಪನ್ನಪರಮಹಂಸಪಾರಿವ್ರಾಜ್ಯಾಯ ಶಮದಮದಯಾದಿಯುಕ್ತಾಯ

ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಸಿದ್ಧಶಿಷ್ಯಗುಣಸಂಪನ್ನಾಯ ಶುಚಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ

ವಿಧಿವದುಪಸನ್ನಾಯ ಶಿಷ್ಯಾಯ ಜಾತಿಕರ್ಮವೃತ್ತವಿದ್ಯಾಭಿಜನ್ಯಃ ಪರೀಕ್ಷಿತಾಯ

ಬ್ರೂಯಾತ್ಪುನಃಪುನಃ ಯಾವದ್ಗುಹಣಂ ದೃಢೀಭವತಿ .. 2..

ಶ್ರುತಿಶ್ಚ— ' ಪರೀಕ್ಷ್ಯ ಲೋಕಾನ್ ...ತತ್ತ್ವತೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಂ '

ಇತಿ . ದೃಢಗೃಹೀತಾ ಹಿ ವಿದ್ಯಾ ಆತ್ಮನಃ ಶ್ರೇಯಸೇ ಸಂತತ್ತ್ವೈ ಚ ಭವತಿ .

ವಿದ್ಯಾಸಂತತಿಶ್ಚ ಪ್ರಾಣ್ಯನುಗ್ರಹಾಯ ಭವತಿ ನೌರಿವ ನದೀಂ ತಿತಿಷೋಃ .

ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಚ— ' ಯದ್ಯಪ್ಯಸ್ಮಾ ಇಮಾಮದ್ಭಿಃ ಪರಿಗೃಹೀತಾಂ ಧನಸ್ಯ ಪೂರ್ಣಾಂ

ದದ್ಯಾದೇತದೇವ ತತೋ ಭೂಯಃ ' ಇತಿ .

ಅನ್ಯಥಾ ಚ ಜ್ಞಾನಪ್ರಾಪ್ತ್ಯಭಾವಾತ್— ' ಆಚಾರ್ಯವಾನ್ ಪುರುಷೋ ವೇದ '

' ಆಚಾರ್ಯಾಧೈ ವ ವಿದ್ಯಾ ವಿದಿತಾ ' ' ಆಚಾರ್ಯಃ ಪ್ಲಾವಯಿತಾ '

' ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ಲವ ಇಹೋಚ್ಯತೇ ' ಇತ್ಯಾದಿಶ್ರುತಿಭ್ಯಃ, ' ಉಪದೇಕ್ಷ್ಯಂತಿ

ತೇ ಜ್ಞಾನಂ, ' ಇತ್ಯಾದಿಸ್ಮೃತೇಶ್ಚ .. 3..

ಶಿಷ್ಯಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಾಗ್ರಹಣಂ ಚ ಲಿಂಗೈರ್ಬುದ್ಧ್ವಾ ಅಗ್ರಹಣೇ

ಹೇತೂನಧರ್ಮಲೌಕಿಕ-ಪ್ರಮಾದ-ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವಿವೇಕವಿಷಯಾ-

ಸಂಜಾತದೃಢಪೂರ್ವಶ್ರುತತ್ವಲೋಕಚಿಂತಾವೇಕ್ಷಣ-ಜಾತ್ಯಾದ್ಯಭಿಮಾನಾದೀನ್

ತತ್ಪ್ರತಿಪಕ್ಷೈಃ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿವಿಹಿತೈಃ ಅಪನಯೇತ್ ,

ಅಕ್ರೋಧಾದಿಭಿರಹಿಂಸಾದಿಶ್ಚ ಯಮ್ಯಃ ಜ್ಞಾನಾವಿರುದ್ಧೈಶ್ಚ ನಿಯಮ್ಯಃ .. 4..

ಅಮಾನಿತ್ವಾದಿಗುಣಂ ಚ ಜ್ಞಾನೋಪಾಯಂ ಸಮ್ಯಕ್ ಗ್ರಾಹಯೇತ್ .. 5..

ಆಚಾರ್ಯಸ್ತೂಹಾಪೋಹಗ್ರಹಣಧಾರಣಶಮದಮದಯಾನುಗ್ರಹಾದಿಸಂಪನ್ನೋ

ಲಬ್ಧಾಗಮೋ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟಭೋಗೇಷ್ಟನಾಸಕ್ತಃ

ತ್ಯಕ್ತಸರ್ವಕರ್ಮಸಾಧನೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಹ್ಮಣಿ ಸ್ಥಿತೋಽಭಿನ್ನವೃತ್ತೋ

ದಂಭದರ್ಪಕುಹಕಶಾರ್ಯಮಾಯಾಮಾತ್ಸರ್ಯಾನೃತಾಹಂಕಾರಮಮತ್ವಾದಿದೋಷವರ್ಜಿತಃ

ಕೇವಲಪರಾನುಗ್ರಹಪ್ರಯೋಜನೋ ವಿದ್ಯೋಪಯೋಗಾರ್ಥೀ ಪೂರ್ವಮುಪದಿಶೇತ್—

'ಸದೇವ ಸೋಮ್ಯೇದಮಗ್ರ ಆಸೀದೇಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯಂ', 'ಯತ್ರ ನಾನ್ಯತ್ಪಶ್ಯತಿ',
'ಆತ್ಮೈವೇದಂ ಸರ್ವಂ', 'ಆತ್ಮಾ ವಾ ಇದಮೇಕ ಏವಾಗ್ರ ಆಸೀತ್', 'ಸರ್ವಂ ಖಲ್ವಿದಂ
ಬ್ರಹ್ಮ', 'ಇತ್ಯಾದ್ಯಾಃ ಆತ್ಮೈಕೈಪ್ರತಿಪಾದನಪರಾಃ ಶ್ರುತೀಃ .. 6..

ಉಪದಿಶ್ಯ ಚ ಗ್ರಾಹಯೇದ್ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಲಕ್ಷಣಂ— 'ಯ ಆತ್ಮಾಽಪಹತಪಾಪ್ಮಾ',
'ಯತ್ನಾಕ್ಷಾದವರೋಕ್ಷಾದ್ಬ್ರಹ್ಮ', 'ಯೋಽಶನಾಯಾಪಿಪಾಸೇ',
'ನೇತಿ ನೇತಿ', 'ಅಸ್ಥೂಲಮನಣು', 'ಸ ಏಷ ನೇತಿ', 'ಅದೃಷ್ಟಂ ದೃಷ್ಟುಃ',
'ವಿಜ್ಞಾನಮಾನಂದಂ', 'ಸತ್ಯಂ ಜ್ಞಾನಮನಂತಂ', 'ಅದೃಶ್ಯೇನಾತ್ಮೈಃ',
'ಸ ವಾ ಏಷ ಮಹಾನಜ ಆತ್ಮಾ', 'ಅಪ್ರಾಣೋ ಹ್ಯಮನಾಃ', 'ಸಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರೋ
ಹ್ಯಜಃ',

'ವಿಜ್ಞಾನಘನ ಏವ', 'ಅನಂತರಮಬಾಹ್ಯಂ',
'ಅನ್ಯದೇವ ತದ್ವಿದಿತಾದಥೋ ಅವಿದಿತಾತ್', 'ಆಕಾಶೋ ವೈ ನಾಮ',
ಇತ್ಯಾದಿಶ್ರುತಿಭಿಃ .. 7..

ಸ್ಮೃತಿಭಿಶ್ಚ— 'ನ ಜಾಯತೇ ಪ್ರಿಯತೇ ವಾ', 'ನಾದತ್ತೇ ಕಸ್ಯಚಿತ್ಪಾಪಂ',
'ಯಥಾಕಾಶಸ್ಥಿತೋ ನಿತ್ಯಂ', 'ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಂ ಚಾಪಿ ಮಾಂ ವಿದ್ಧಿ',
'ನ ಸತ್ತನ್ನಾಸದುಚ್ಯತೇ', 'ಅನಾದಿತ್ವಾನ್ನಿರ್ಗುಣತ್ವಾತ್', 'ಸಮಂ
ಸರ್ವೇಷು ಭೂತೇಷು', 'ಉತ್ತಮಃ ಪುರುಷಸ್ತ್ವನ್ಯಃ', 'ಇತ್ಯಾದಿಭಿಃ
ಶ್ರುತ್ಯುಕ್ತಲಕ್ಷಣಾವಿರುದ್ಧಾಭಿಃ ಪರಮಾತ್ಮಾಸಂಸಾರಿತ್ವಪ್ರತಿಪಾದನಪರಾಭಿಃ
ತಸ್ಯ ಸರ್ವೇಣಾನನ್ಯತ್ವಪ್ರತಿಪಾದನಪರಾಭಿಶ್ಚ .. 8..

ಏವಂ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಭಿಃ ಗೃಹೀತಪರಮಾತ್ಮಲಕ್ಷಣಂ ಶಿಷ್ಯಂ
ಸಂಸಾರಸಾಗರಾದುತ್ತೀರ್ಷುಂ ಪೃಚ್ಛೇತ್—ಕಸ್ತ್ವಮಸಿ ಸೋಮ್ಯೇತಿ .. 9..

ಸ ಯದಿ ಬ್ರೂಯಾತ್—ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪುತ್ರಃ ಅದೋನ್ವಯಃ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರ್ಯಾಸಂ,
ಗೃಹಸ್ಥೋ

ವಾ, ಇದಾನೀಮಸ್ಮಿ ಪರಮಹಂಸಪರಿವ್ರಾಟ್ ಸಂಸಾರಸಾಗರಾತ್ ಜನ್ಮಮೃತ್ಯುಮಹಾಗ್ರಾಹಾ
ಉತ್ತೀರ್ಷುರಿತಿ .. 10..

ಆಚಾರ್ಯೋ ಬ್ರೂಯಾತ್—ಇಹೈವ ತವ ಸೋಮ್ಯ ಮೃತಸ್ಯ ಶರೀರಂ
ವಯೋಭಿರದ್ಯತೇ

ಮೃದ್ಭಾವಂ ವಾಪದ್ಯತೇ, ತತ್ರ ಕಥಂ ಸಂಸಾರಾದುದ್ಧರ್ತುಮಿಚ್ಛಸೀತಿ . ನಹಿ
ನದ್ಯಾಃ ಅವರೇ ಕೂಲೇ ಭಸ್ಮೀಭೂತೇ ನದ್ಯಾಃ ಪಾರಂ ತರಿಷ್ಯಸೀತಿ .. 11..

ಸ ಯದಿ ಬ್ರೂಯಾತ್—ಅನ್ಯೋಽಹಂ ಶರೀರಾತ್ . ಶರೀರಂ ತು ಜಾಯತೇ,
ಮ್ರಿಯತೇ,

ವಯೋಭಿರದ್ಯತೇ, ಶಸ್ತ್ರಾಗ್ನ್ಯಾದಿಭಿಶ್ಚ ವಿನಾಶ್ಯತೇ, ವ್ಯಾಧ್ಯಾದಿಭಿಶ್ಚ
ಪ್ರಯುಜ್ಯತೇ . ತಸ್ಮಿನ್ನಹಂ ಸ್ವಕೃತಧರ್ಮಾಧರ್ಮವಶಾತ್ ಪಕ್ಷೀ ನೀಡಮಿವ
ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ ಪುನಃ ಪುನಃ ಶರೀರವಿನಾಶೇ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮವಶಾತ್ ಶರೀರಾಂತರಂ
ಯಾಸ್ಯಾಮಿ, ಪೂರ್ವನೀಡವಿನಾಶೇ ಪಕ್ಷೀವ ನೀಡಾಂತರಂ . ಏವಮೇವಾಹಮನಾದೌ
ಸಂಸಾರೇ

ದೇವಮನುಷ್ಯತೀರ್ಯಜ್ಜಿರಯಸ್ಥಾನೇಷು ಸ್ವಕರ್ಮವಶಾದುಪಾತ್ತಮುಪಾತ್ತಂ
ಶರೀರಂ

ತ್ಯಜನ್, ನವಂ ನವಂ ಚ ಅನ್ಯದುಪಾದದಾನೋ, ಜನ್ಮಮರಣಪ್ರಬಂಧಚಕ್ರೇ
ಘಟೀಯಂತ್ರವತ್ ಸ್ವಕರ್ಮಣಾ ಭ್ರಾಮ್ಯಮಾಣಃ ಕ್ರಮೇಣೇದಂ ಶರೀರಮಾಸಾದ್ಯ
ಸಂಸಾರಚಕ್ರಭ್ರಮಣಾತ್ ಅಸ್ಮಾನ್ನಿರ್ವಿಣ್ಣೋ ಭಗವಂತಮುಪಸನ್ನೋಽಸ್ಮಿ
ಸಂಸಾರಚಕ್ರಭ್ರಮಣಪ್ರಶಮಾಯ . ತಸ್ಮಾನ್ನಿತ್ಯ ಏವಾಹಂ ಶರೀರಾದನ್ಯಃ .

ಶರೀರಾಣಿ ಆಗಚ್ಛಂತ್ಯಪಗಚ್ಛಂತಿ ಚ ವಾಸಾಂಸೀವ ಪುರುಷಸ್ಯೇತಿ .. 12..

ಆಚಾರ್ಯೋ ಬ್ರೂಯಾತ್—ಸಾಧ್ವವಾದೀಃ, ಸಮ್ಯಕ್ಪಶ್ಯಸಿ . ಕಥಂ ಮೃಷಾಸವಾದೀಃ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪುತ್ರೋಽದೋನ್ವಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರ್ಯಾಸಂ, ಗೃಹಸ್ಥೋ ವಾ, ಇದಾನೀಮಸ್ಮಿ
ಪರಮಹಂಸಪರಿವ್ರಾಡಿತಿ .. 13..

ತಂ ಪ್ರತಿ ಬ್ರೂಯಾದಾಚಾರ್ಯಃ—ಸ ಯದಿ ಬ್ರೂಯಾತ್ ಭಗವನ್, ಕಥಮಹಂ
ಮೃಷಾಸವಾದಿಷಮಿತಿ .. 14..

ಯತಸ್ತ್ವಂ ಭಿನ್ನಜಾತ್ಯನ್ವಯಸಂಸ್ಕಾರಂ ಶರೀರಂ ಜಾತ್ಯನ್ವಯವರ್ಜಿತಸ್ಯಾತ್ಮನಃ
ಪ್ರತ್ಯಭ್ಯಜ್ಞಾಸೀಃ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪುತ್ರೋಽದೋನ್ವಯ ಇತ್ಯಾದಿನಾ ವಾಕ್ಯೇನೇತಿ .. 15..

ಸ ಯದಿ ಪೃಚ್ಛೇತ್ ಕಥಂ ಭಿನ್ನಜಾತ್ಯನ್ವಯಸಂಸ್ಕಾರಂ ಶರೀರಂ, ಕಥಂ

ವಾ ಅಹಂ ಜಾತ್ಯನ್ವಯಸಂಸ್ಕಾರವರ್ಜಿತ ಇತಿ .. 16..

ಆಚಾರ್ಯೋ ಬ್ರೂಯಾತ್—ಶೃಣು ಸೋಮ್ಯ ಯಥೇದಂ ಶರೀರಂ ತ್ವತ್ತೋ ಭಿನ್ನಂ
ಭಿನ್ನಜಾತ್ಯನ್ವಯಸಂಸ್ಕಾರಂ,

ತ್ವಂ ಚ ಜಾತ್ಯನ್ವಯಸಂಸ್ಕಾರವರ್ಜಿತಃ, ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತಂ

ಸ್ಮಾರಯೇತ್—ಸ್ಮರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ಸೋಮ್ಯ, ಪರಮಾತ್ಮಾನಂ ಸರ್ವಾತ್ಮಾನಂ
ಯಥೋಕ್ತಲಕ್ಷಣಂ ಶ್ರಾವಿತೋಽಸಿ ' ಸದೇವ ಸೋಮ್ಯೇದಂ ' ಇತ್ಯಾದಿಭಿಃ ಶ್ರುತಿಭಿಃ
ಸ್ಮೃತಿಭಿಶ್ಚ . ಲಕ್ಷಣಂ ಚ ತಸ್ಯ ಶ್ರುತಿಭಿಃ ಸ್ಮೃತಿಭಿಶ್ಚ .. 17..

ಲಭ್ಯಪರಮಾತ್ಮಲಕ್ಷಣಸ್ಮೃತಯೇ ಬ್ರೂಯಾತ್—ಯೋಽಸಾವಾಕಾಶನಾಮಾ
ನಾಮರೂಪಾಭ್ಯಾಮರ್ಥಾಂತರಭೂತಃ ಅಶರೀರಃ ಅಸ್ಥೂಲಾದಿಲಕ್ಷಣಃ
ಅಪಹತಪಾಪ್ಮಾದಿಲಕ್ಷಣಶ್ಚ

ಸರ್ವೈಃ ಸಂಸಾರಧರ್ಮೈಃ ಅನಾಗಂಧಿತಃ 'ಯತ್ನಾಕ್ಷಾದಪರೋಕ್ಷಾದ್ಭ್ರಹ್ಮ',
 'ಯ ಆತ್ಮಾ ಸರ್ವಾಂತರಃ', 'ಅದೃಷ್ಟೋ ದ್ರಷ್ಟಾ ಅಶ್ರುತಃ ಶ್ರೋತಾ
 ಅಮತೋ ಮಂತಾ ಅವಿಜ್ಞಾತೋ ವಿಜ್ಞಾತಾ', 'ನಿತ್ಯವಿಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪಃ ಅನಂತರಃ
 ಅಬಾಹ್ಯಃ ವಿಜ್ಞಾನಘನ ಏವ', 'ಪರಿಪೂರ್ಣಃ ಆಕಾಶವತ್', 'ಅನಂತಶಕ್ತಿಃ',
 'ಆತ್ಮಾ ಸರ್ವಸ್ಯ', ಅಶನಾಯಾದಿವರ್ಜಿತಃ, ಆವಿರ್ಭಾವತಿರೋಭಾವವರ್ಜಿತಶ್ಚ,
 ಸ್ವಾತ್ಮವಿಲಕ್ಷಣಯೋಃ ನಾಮರೂಪಯೋಃ ಜಗದ್ಭೀಜಭೂತಯೋಃ ಸ್ವಾತ್ಮಸ್ಥಯೋಃ
 ತತ್ತ್ವಾನ್ಯತ್ವಾಭ್ಯಾಮನಿರ್ವಚನೀಯಯೋಃ ಸ್ವಯಂವೇದ್ಯಯೋಃ
 ಸದ್ಭಾವಮಾತ್ರೇಣಾಚಿಂತ್ಯಶಕ್ತಿತ್ವಾದ್ ವ್ಯಾಕರ್ತಾ ಅವ್ಯಾಕೃತಯೋಃ .. 18..
 ತೇ ನಾಮರೂಪೇ ಅವ್ಯಾಕೃತೇ ಸತೀ ವ್ಯಾಕ್ರಿಯಮಾಣೇ ತಸ್ಮಾದೇತಸ್ಮಾದಾತ್ಮನ
 ಆಕಾಶನಾಮಾಕೃತೀ ಸಂವೃತ್ತೇ . ತಚ್ಚಾಕಾಶಾಖ್ಯಂ ಭೂತಮನೇನ ಪ್ರಕಾರೇಣ
 ಪರಮಾತ್ಮನಃ ಸಂಭೂತಂ ಪ್ರಸನ್ನಾದಿವ ಸಲಿಲಾನ್ಮಲಮಿವ ಫೇನಂ . ನ ಸಲಿಲಂ ನ
 ಚ ಸಲಿಲಾದತ್ಯಂತಭಿನ್ನಂ ಫೇನಂ . ಸಲಿಲವ್ಯತಿರೇಕೇಣಾದರ್ಶನಾತ್ . ಸಲಿಲಂ
 ತು ಸ್ವಚ್ಛಂ ಅನ್ಯತ್ ಫೇನಾನ್ಮಲರೂಪಾತ್ . ಏವಂ ಪರಮಾತ್ಮಾ ನಾಮರೂಪಾಭ್ಯಾಮನ್ಯಃ
 ಫೇನಸ್ಥಾನೀಯಾಭ್ಯಾಂ ಶುದ್ಧಃ ಪ್ರಸನ್ನಃ ತದ್ವಿಲಕ್ಷಣಃ .
 ತೇ ನಾಮರೂಪೇ ಅವ್ಯಾಕೃತೇ ಸತೀ ವ್ಯಾಕ್ರಿಯಮಾಣೇ ಫೇನಸ್ಥಾನೀಯೇ
 ಆಕಾಶನಾಮಾಕೃತೀ ಸಂವೃತ್ತೇ .. 19..
 ತತೋಽಪಿ ಸ್ಥೂಲಭಾವಮಾಪದ್ಯಮಾನೇ ನಾಮರೂಪೇ ವ್ಯಾಕ್ರಿಯಮಾಣೇ
 ವಾಯುಭಾವಮಾಪದ್ಯೇತೇ,
 ತತೋಽಗ್ನಿಭಾವಂ, ಅಗ್ನೇರಬ್ಭಾವಂ, ತತಃ ಪೃಥ್ವೀಭಾವಂ ಇತ್ಯೇವಂಕ್ರಮೇಣ
 ಪೂರ್ವಪೂರ್ವಾನುಪ್ರವೇಶೇನ ಪಂಚಮಹಾಭೂತಾನಿ ಪೃಥಿವ್ಯಂತಾನ್ಯುತ್ಪನ್ನಾನಿ .
 ತತಃ
 ಪಂಚಮಹಾಭೂತಗುಣವಿಶಿಷ್ಟಾ ಪೃಥ್ವೀ . ಪೃಥ್ವ್ಯಾಶ್ಚ ಪಂಚಾತ್ಮಿಕೋ
 ವ್ರೀಹಿಯವಾದ್ಯಾ ಓಷಧಯೋ ಜಾಯಂತೇ . ತಾಭ್ಯೋ ಭಕ್ಷಿತಾಭ್ಯೋ ಲೋಹಿತಂ
 ಚ
 ಶುಕ್ರಂ ಚ ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸಶರೀರಸಂಬಂಧಿ ಜಾಯತೇ . ತದುಭಯಮೃತುಕಾಲೇ
 ಅವಿದ್ಯಾಪ್ರಯುಕ್ತಕಾಮಖಜನಿರ್ಮಥನೋದ್ಭೂತಂ ಮಂತ್ರಸಂಸ್ಕೃತಂ ಗರ್ಭಾಶಯೇ
 ನಿಷಿಚ್ಯತೇ . ತತ್ಸ್ವಯೋನಿರಸಾನುಪ್ರವೇಶೇನ ವಿವರ್ಧಮಾನಂ ಗರ್ಭೀಭೂತಂ
 ನವಮೇ ದಶಮೇ ವಾ ಮಾಸಿ ಸಂಜಾಯತೇ .. 20..
 ತಜ್ಜಾತಂ ಲಬ್ಧನಾಮಾಕೃತಿಕಂ ಜಾತಕರ್ಮಾದಿಭಿಃ ಮಂತ್ರಸಂಸ್ಕೃತಂ
 ಪುನಃ ಉಪನಯನಸಂಸ್ಕಾರಯೋಗೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಸಂಜ್ಞಂ ಭವತಿ .
 ತದೇವ ಶರೀರಂ ಪತ್ನೀಯೋಗಸಂಸ್ಕಾರಯೋಗೇನ ಗೃಹಸ್ಥಸಂಜ್ಞಂ

ಭವತಿ . ತದೇವ ವನಸ್ಥಸಂಸ್ಕಾರೇಣ ತಾಪಸಸಂಜ್ಞಂ ಭವತಿ . ತದೇವ
 ಕ್ರಿಯಾವಿನಿವೃತ್ತಿನಿಮಿತ್ತಸಂಸ್ಕಾರೇಣ ಪರಿವ್ರಾಟನಂಜ್ಞಂ ಭವತಿ . ಇತ್ಯೇವಂ
 ತ್ವತ್ತೋ ಭಿನ್ನಂ ಭಿನ್ನಜಾತ್ಯನ್ವಯಸಂಸ್ಕಾರಂ ಶರೀರಂ .. 21..
 ಮನಶ್ಚೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಚ ನಾಮರೂಪಾತ್ಮಕಾನ್ಯೇವ ' ಅನ್ನಮಯಂ ಹಿ ಸೋಮ್ಯ
 ಮನಃ '

ಇತ್ಯಾದಿಶ್ರುತಿಭ್ಯಃ .. 22..

ಕಥಂ ಚಾಹಂ ಭಿನ್ನಜಾತ್ಯನ್ವಯಸಂಸ್ಕಾರವರ್ಜಿತ ಇತ್ಯೇತಚ್ಚಕ್ಷಣಂ . ಯೋಽಸೌ
 ನಾಮರೂಪಯೋರ್ವ್ಯಾಕರ್ತಾ ನಾಮರೂಪಧರ್ಮವಿಲಕ್ಷಣಃ ಸ ಏವ
 ನಾಮರೂಪೇ ವ್ಯಾಕುರ್ವನ್

ಸೃಷ್ಟೇದಂ ಶರೀರಂ ಸ್ವಯಂ ಸಂಸ್ಕಾರಧರ್ಮವರ್ಜಿತೋ ನಾಮರೂಪೇ ಇಹ
 ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ ಅನ್ಯೈರದೃಷ್ಟಃ ಸ್ವಯಂ ಪಶ್ಯನ್, ತಥಾಶ್ರುತಃ ಶ್ರುಣ್ವನ್,
 ಅಮತೋ ಮನ್ವಾನೋ, ಅವಿಜ್ಞಾತೋ ವಿಜಾನನ್—' ಸರ್ವಾಣಿ ರೂಪಾಣಿ ವಿಚಿತ್ಯ
 ಧೀರೋ

ನಾಮಾನಿ ಕೃತ್ವಾಽಭಿವದನ್ ಯದಾಸ್ತೇ ' ಇತಿ . ಅಸ್ಮಿನ್ನರ್ಥೇ ಶ್ರುತಯಃ ಸಹಸ್ರಶಃ
 'ತತ್ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ತದೇವಾನುಪ್ರಾವಿಶತ್', 'ಅಂತಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ ಶಾಸ್ತಾ ಜನಾನಾಂ',
 'ಸ ಏಷ ಇಹ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ', 'ಏಷ ತ ಆತ್ಮಾ', 'ಸ ಏತಮೇವ ಸೀಮಾನಂ
 ವಿದಾಯೈತಯಾ ದ್ವಾರಾ ಪ್ರಾಪದ್ಯತ', 'ಏಷ ಸರ್ವೇಷು ಭೂತೇಷು ಗೂಢೋಽಽತ್ಮಾ
 '

'ಸೇಯಂ ದೇವತೈಕ್ಷತ ಹಂತಾಹಮಿಮಾಸ್ತಿಸ್ರೋ ದೇವತಾಃ ' ಇತ್ಯಾದ್ಯಾಃ .. 23..

ಸ್ಮ ತಯೋಽಪಿ ' ಆತ್ಮೈವ ದೇವತಾಃ ಸರ್ವಾಃ', 'ನವದ್ವಾರೇ ಪುರೇ ದೇಹೀ '
 'ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಂ ಚಾಪಿ ಮಾಂ ವಿದ್ಧಿ', 'ಸಮಃ ಸರ್ವೇಷು ಭೂತೇಷು '
 'ಉಪದ್ರಷ್ಟಾನುಮಂತಾ ಚ', 'ಉತ್ತಮಃ ಪುರುಷಸ್ತ್ವನ್ಯಃ ', ಅಶರೀರಂ ಶರೀರೇಷು
 'ಇತ್ಯಾದ್ಯಾಃ . ತಸ್ಮಾತ್ ಜಾತ್ಯನ್ವಯಸಂಸ್ಕಾರವರ್ಜಿತಸ್ತ್ವ ಮಿತಿ ಸಿದ್ಧಂ .. 24..

ಸ ಯದಿ ಬ್ರೂಯಾತ್—ಅನ್ಯ ಏವಾಹಮಜ್ಞಃ ಸುಖೀ ದುಃಖೀ ಬದ್ಧಃ
 ಸಂಸಾರೀ, ಅನ್ಯೋಽಸೌ ಮದ್ವಿಲಕ್ಷಣಃ ಅಸಂಸಾರೀ ದೇವಃ . ತಮಹಂ
 ಬಲ್ಯುಪಹಾರನಮಸ್ಕಾರಾದಿಭಿಃ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಕರ್ಮಭಿಶ್ಚಾರಾಧ್ಯ
 ಸಂಸಾರಸಾಗರಾದುತ್ತೀರ್ಷುರಸ್ಮಿ . ಕಥಮಹಂ ಸ ಏವೇತಿ .. 25..

ಆಚಾರ್ಯೋ ಬ್ರೂಯಾತ್—ನೈವಂ ಸೋಮ್ಯ ಪ್ರತಿಪತ್ತುಮರ್ಹಸಿ,
 ಪ್ರತಿಷಿದ್ಧತ್ವಾದ್ಭೇದಪ್ರತಿಪತ್ತೇಃ . ಕಥಂ ಪ್ರತಿಷಿದ್ಧಾ
 ಭೇದಪ್ರತಿಪತ್ತಿರಿತ್ಯತ ಆಹ—' ಅನ್ಯೋಽಸಾವನ್ಯೋಽಹಮಸ್ಮೀತಿ ನ ಸ ವೇದ',
 'ಬ್ರಹ್ಮ ತಂ ಪರಾದಾದ್ಯೋಽನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನೋ ಬ್ರಹ್ಮ ವೇದ', 'ಮೃತ್ಯೋಃ ಸ

ಮೃತ್ಯುಮಾಪ್ನೋತಿ ಯ ಇಹ ನಾನೇವ ಪಶ್ಯತಿ ' .

ಇತ್ಯೇವಮಾದ್ಯಾಃ .. 26..

ಏತಾ ಏವ ಶ್ರುತಯೋ ಭೇದಪ್ರತಿಪತ್ತೇಃ ಸಂಸಾರಗಮನಂ ದರ್ಶಯಂತಿ .. 27..

ಅಭೇದಪ್ರತಿಪತ್ತೇಶ್ಚ ಮೋಕ್ಷಂ ದರ್ಶಯಂತಿ ಸಹಸ್ರಶಃ—

'ಸ ಆತ್ಮಾ ತತ್ತ್ವಮಸಿ ' ಇತಿ ಪರಮಾತ್ಮಭಾವಂ ವಿಧಾಯ ' ಆಚಾರ್ಯವಾನ್

ಪುರುಷೋ ವೇದ ' ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ' ತಸ್ಯ ತಾವದೇವ ಚಿರಂ ' ಇತಿ ಮೋಕ್ಷಂ

ದರ್ಶಯಂತ್ಯಭೇದವಿಜ್ಞಾನಾದೇವ . ಸತ್ಯಾಭಿಸಂಧಸ್ಯ ಅತಸ್ಕರಸ್ಯೇವ

ದಾಹಾದ್ಯಭಾವವತ್ ಸಂಸಾರಾಭಾವಂ ದರ್ಶಯಂತಿ ದೃಷ್ಟಾಂತೇನ,

ಭೇದದರ್ಶನಾದಸತ್ಯಾಭಿಸಂಧಸ್ಯ ಸಂಸಾರಗಮನಂ ದರ್ಶಯಂತಿ ತಸ್ಕರಸ್ಯೇವ

ದಾಹಾದಿದೃಷ್ಟಾಂತೇನ .. 28..

'ತ ಇಹ ವ್ಯಾಘ್ರೋ ವಾ ' ಇತ್ಯಾದಿನಾ ಚ ಅಭೇದದರ್ಶನಾತ್ ' ಸ ಸ್ವರಾಟ್ ಭವತಿ ' .

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತದ್ವಿಪರೀತೇನ ಭೇದದರ್ಶನೇನ ಸಂಸಾರಗಮನಂ ದರ್ಶಯಂತಿ—

'ಅಥ ಯೇನ್ಯಧಾತೋ ವಿದುರನ್ಯರಾಜಾನಸ್ತೇ ಕ್ಷಯ್ಯಲೋಕಾ ಭವಂತಿ ' ಇತಿ

ಪ್ರತಿಶಾಖಂ . ತಸ್ಮಾತ್ ಮೃಷ್ಯೈವೈವಮವಾದೀಃ—ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪುತ್ರೋಽದೋನ್ವಯಃ

ಸಂಸಾರೀ ಪರಮಾತ್ಮವಿಲಕ್ಷಣ ಇತಿ .. 29..

ತಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರತಿಷಿದ್ಧತ್ವಾದ್ಭೇದದರ್ಶನಸ್ಯ ಭೇದವಿಷಯತ್ವಾಚ್ಚ

ಕರ್ಮೋಪಾದಾನಸ್ಯ ಕರ್ಮಸಾಧನತ್ವಾಚ್ಚ ಯಜ್ಞೋಪವೀತಾದೇಃ ಕರ್ಮಸಾಧನೋಪಾದಾನ

ಪರಮಾತ್ಮಾಭೇದಪ್ರತಿಪತ್ಯಾ ಪ್ರತಿಷೇಧಃ ಕೃತೋ ವೇದಿತವ್ಯಃ . ಕರ್ಮಣಾಂ

ತತ್ಸಾಧನಾನಾಂ ಚ ಯಜ್ಞೋಪವೀತಾದೀನಾಂ ಪರಮಾತ್ಮಾಭೇದಪ್ರತಿಪತ್ತಿವಿರುದ್ಧತ್ವಾತ್

ಸಂಸಾರಿಣೋ ಹಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ವಿಧೀಯಂತೇ ತತ್ಸಾಧನಾನಿ ಚ ಯಜ್ಞೋಪವೀತಾದೀನಿ,

ನ ಪರಮಾತ್ಮನೋಽಭೇದದರ್ಶಿನಃ .

ಭೇದದರ್ಶನಮಾತ್ರೇಣ ಚ ತತೋಽನ್ಯತ್ವಂ .. 30..

ಯದಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಕರ್ತವ್ಯಾನಿ, ನ ನಿವರ್ತಯಿಷಿತಾನಿ, ಕರ್ಮಸಾಧನಾಸಂಬಂಧಿನಃ

ಕರ್ಮನಿಮಿತ್ತಜಾತ್ಯಾಶ್ರಮಾದ್ಯಸಂಬಂಧಿನಶ್ಚ ಪರಮಾತ್ಮನಶ್ಚ

ಆತ್ಮನೈವಾಭೇದಪ್ರತಿಪತ್ತಿಂ ನಾವಕ್ಷ್ಯತ್ ' ಸ ಆತ್ಮಾ ತತ್ತ್ವಮಸಿ ' .

ಇತ್ಯೇವಮಾದಿಭಿರ್ನಿಶ್ಚಿತರೂಪೈರ್ವಾಕ್ಯೈಃ . ಭೇದಪ್ರತಿಪತ್ತಿನಿಂದಾಂ ಚ

ನಾಭ್ಯಧಾಸ್ಯತ್ ' ಏಷ ನಿತ್ಯೋ ಮಹಿಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ' , ಅನನ್ವಾಗತಂ

ಪುಣ್ಯೇನಾನನ್ವಾಗತಂ ಪಾಪೇನ ಅತ್ರ ಸ್ತೇನೋಽಸ್ತೇನಃ ' ಇತ್ಯಾದಿನಾ .. 31..

ಕರ್ಮಾಸಂಬಂಧಿಸ್ವರೂಪತ್ವಂ ಕರ್ಮನಿಮಿತ್ತವರ್ಣಾದ್ಯಸಂಬಂಧರೂಪತಾಂ ಚ

ನಾಭ್ಯಧಾಸ್ಯತ್, ಕರ್ಮಾಣಿ ಚ ಕರ್ಮಸಾಧನಾನಿ ಚ ಯಜ್ಞೋಪವೀತಾದೀನಿ

ಯದ್ಯಪರಿತಿತ್ಯಾಜಯಿಷಿತಾನಿ . ತಸ್ಮಾತ್ ಸಸಾಧನಂ ಕರ್ಮ ಪರಿತ್ಯಕ್ತವ್ಯಂ
ಮುಮುಕ್ಷುಣಾ, ಪರಮಾತ್ಮಾಭೇದದರ್ಶನವಿರೋಧಾತ್ . ಆತ್ಮಾ ಚ ಪರ ಏವೇತಿ
ಪ್ರತಿಪತ್ತವ್ಯೋ ಯಥಾಶ್ರುತ್ಯುಕ್ತಲಕ್ಷಣಃ .. 32..

ಸ ಯದಿ ಬ್ರೂಯಾತ್—ಭಗವನ್, ದಹ್ಯಮಾನೇ ಭಿದ್ಯಮಾನೇ ವಾ
ದೇಹೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾ ವೇದನಾ, ಅಶನಾಯಾದಿನಿಮಿತ್ತಂ ಚ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ
ದುಃಖಂ ಮಮ . ಪರಶ್ಚಾಯಮಾತ್ಮಾ, 'ಅಯಮಾತ್ಮಾಪಹತಪಾಪಾ ವಿಜರೋ
ವಿಮೃತ್ಯುವಿಶೋಕೋ ವಿಜಿಘತ್ಸೋಽಪಿಪಾಸಃ ಸರ್ವಗಂಧರಸವರ್ಜಿತಃ '
ಇತಿ ಶ್ರೂಯತೇ ಸರ್ವಶ್ರುತಿಷು ಸ್ಮೃತಿಷು ಚ . ಕಥಂ ತದ್ವಿಲಕ್ಷಣಃ
ಅನೇಕಸಂಸಾರಧರ್ಮಸಂಯುಕ್ತಃ ಪರಮಾತ್ಮಾನಮಾತ್ಮತ್ವೇನ ಚ ಮಾಂ
ಸಂಸಾರಿಣಂ

ಪರಮಾತ್ಮತ್ವೇನ ಅಗ್ನಿಮಿವ ಶೀತತ್ವೇನ ಪ್ರತಿಪದ್ಯೇಯಂ? ಸಂಸಾರೀ ಚ ಸನ್
ಸರ್ವಾಭ್ಯುದಯನಿಃಶ್ರೇಯಸಸಾಧನೇ ಅಧಿಕೃತಃ ಅಭ್ಯುದಯನಿಃಶ್ರೇಯಸಸಾಧನಾನಿ
ಕರ್ಮಾಣಿ ತತ್ಸಾಧನಾನಿ ಚ ಯಜ್ಞೋಪವೀತಾದೀನಿ ಕಥಂ
ಪರಿತ್ಯಜೇಯಮಿತಿ .. 33..

ತಂ ಪ್ರತಿ ಬ್ರೂಯಾತ್—ಯದವೋಚೋ ದಹ್ಯಮಾನೇ ಭಿದ್ಯಮಾನೇ ವಾ ದೇಹೇ
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾ
ವೇದನೋಪಲಭ್ಯತೇ ಮಮೇತಿ ತದಸತ್ . ಕಸ್ಮಾತ್? ದಹ್ಯಮಾನೇ ಭಿದ್ಯಮಾನ ಇವ
ವೃಕ್ಷೇ ಉಪಲಬ್ಧುರುಪಲಭ್ಯಮಾನೇ ಕರ್ಮಣಿ ಶರೀರೇ ದಾಹಚ್ಛೇದವೇದನಾಯಾ
ಉಪಲಭ್ಯಮಾನತ್ವಾತ್ ದಾಹಾದಿಸಮಾನಾಶ್ರಯೈವ ವೇದನಾ . ಯತ್ರ ಹಿ ದಾಹಃ
ಭೇದೋ

ವಾ ಕ್ರಿಯತೇ ತತ್ತ್ವೈವ ವ್ಯಪದಿಶತಿ ದಾಹಾದಿವೇದನಾಂ ಲೋಕಃ, ನ ವೇದನಾಂ
ದಾಹಾದ್ಯುಪಲಬ್ಧೀತಿ . ಕಥಂ? ಕ್ಷ ತೇ ವೇದನೇತಿ ಪೃಷ್ಠಃ ಶಿರಸಿ
ಮೇ ವೇದನಾ ಉರಸಿ ಉದರೇ ಇತಿ ವಾ ಯತ್ರ ದಾಹಾದಿಸ್ತತ್ತ್ವೈವ ವ್ಯಪದಿಶತಿ,
ನ ತೂಪಲಬ್ಧೀತಿ . ಯದುಪಲಬ್ಧಿ ವೇದನಾ ಸ್ಯಾತ್, ವೇದನಾನಿಮಿತ್ತಂ ವಾ
ದಾಹಚ್ಛೇದಾದಿ, ವೇದನಾಶ್ರಯತ್ವೇನೋಪದಿಶೇದ್ದಾಹಾದ್ಯಾಶ್ರಯವತ್ .. 34..

ಸ್ವಯಂ ಚ ನೋಪಲಭ್ಯೇತ ಚಕ್ಷುರ್ಗತರೂಪವತ್ . ತಸ್ಮಾತ್
ದಾಹಚ್ಛೇದಾದಿಸಮಾನಾಶ್ರಯತ್ವೇನ ಉಪಲಭ್ಯಮಾನತ್ವಾದ್ಧಾಹಾದಿವತ್
ಕರ್ಮಭೂತ್ಯೈವ

ವೇದನಾ . ಭಾವರೂಪತ್ವಾಚ್ಚ ಸಾಶ್ರಯಾ ತಂಡುಲಪಾಕವತ್ . ವೇದನಾಸಮಾನಾಶ್ರಯ
ಏವ ತತ್ಸಂಸ್ಕಾರಃ . ಸ್ಮೃತಿಸಮಾನಕಾಲ ಏವೋಪಲಭ್ಯಮಾನತ್ವಾತ್ ವೇದನಾವಿಷಯಃ

ತನ್ನಿಮಿತ್ತವಿಷಯಶ್ಚ ದ್ವೇಷೋಽಪಿ ಸಂಸ್ಕಾರಸಮಾನಾಶ್ರಯ ಏವ . ತಥಾ

ಚೋಕ್ತಂ—' ರೂಪಸಂಸ್ಕಾರತುಲ್ಯಾಽಽಧೀ ರಾಗದ್ವೇಷೌ ಭಯಂ ಚ ಯತ್ .

ಗೃಹ್ಯತೇ ಧೀಶ್ರಯಂ ತಸ್ಮಾಜ್ಜ್ಞಾ ತಾ ಶುದ್ಧೋಽಭಯಃ ಸದಾ .. 35..

ಕಿಮಾಶ್ರಯಾಃ ಪುನಾ ರೂಪಾದಿಸಂಸ್ಕಾರಾದಯ ಇತಿ . ಉಚ್ಯತೇ . ಯತ್ರ ಕಾಮಾದಯಃ .

ಕ್ಷ ಪುನಸ್ತೇ ಕಾಮಾದಯಃ? ' ಕಾಮಃ ಸಂಕಲ್ಪೋ ವಿಚಿಕಿತ್ಸಾ ' ಇತ್ಯಾದಿಶ್ರುತೇಃ

ಬುದ್ಧಾವೇವ . ತತ್ರೈವ ರೂಪಾದಿಸಂಸ್ಕಾರಾದಯೋಽಪಿ, 'ಕಸ್ಮಿನ್ನು ರೂಪಾಣಿ

ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾನೀತಿ ಹೃದಯೇ ' ಇತಿ ಶ್ರುತೇಃ . ' ಕಾಮಾ ಯೇಽಸ್ಯ ಹೃದಿ ಶ್ರೀತಾಃ,

' ತೀರ್ಣೋ ಹಿ ತದಾ ಸರ್ವಾನ್ ಶೋಕಾನ್ ಹೃದಯಸ್ಯ ', ' ಅಸಂಗೋ ಹ್ಯಯಂ',

' ತದ್ವಾ ಅಸ್ಯೈತದತಿಚ್ಛಂದಾಃ ' ಇತ್ಯಾದಿಶ್ರುತಿಭ್ಯಃ . ' ಅವಿಕಾರ್ಯೋಽಯಮುಚ್ಯತೇ,

' ಅನಾದಿತ್ವಾನ್ನಿರ್ಗುಣತ್ವಾತ್ ' ಇತ್ಯಾದಿಭ್ಯಃ . ಇಚ್ಛಾದ್ವೇಷಾದಿ ಚ ಕ್ಷೇತ್ರಸ್ಯೈವ ವಿಷಯಸ್ಯ

ಧರ್ಮೋ ನಾತ್ಮನ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಿಭ್ಯಶ್ಚ ಕರ್ಮಸ್ಥೈವಾಶುದ್ಧಿಃ ನಾತ್ಮಸ್ಥಾ ಇತಿ .. 36..

ಅತೋ ರೂಪಾದಿಸಂಸ್ಕಾರಾದ್ಯಶುದ್ಧಿಸಂಬಂಧಾಭಾವಾತ್ ನ ಪರಸ್ತಾದಾತ್ಮನೋ

ವಿಲಕ್ಷಣಸ್ವಮಿತಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದಿವಿರೋಧಾಭಾವಾತ್ ಯುಕ್ತಂ ಪರ

ಏವಾತ್ಮಾಹಮಿತಿ ಪ್ರತಿಪತ್ತಂ—' ತದಾತ್ಮಾನಮೇವಾವೇದಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮಿ ',

' ಏಕಧೈವಾನುದ್ರಷ್ಟವ್ಯಂ ', ' ಅಹಮೇವಾಽಧಸ್ತಾತ್ ', ' ಆತ್ಮೈವಾಽಧಸ್ತಾತ್ ',

' ಸರ್ವಮಾತ್ಮಾನಂ ಪಶ್ಯೇತ್ ', ' ಯತ್ರತ್ವಸ್ಯ ಸರ್ವಮಾತ್ಮೈವ ',

' ಇದಂ ಸರ್ವಂ ಯದಯಮಾತ್ಮಾ ', ' ಸ ಏಷೋಽಕಲಃ ', ' ಅನಂತರಮಬಾಹ್ಯಂ ',

' ಸಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರೋ

ಹ್ಯಜಃ ', ' ಬ್ರಹ್ಮೈವೇದಂ ', ' ಏತಯಾ ದ್ವಾರಾ ಪ್ರಾಪದ್ಯತ ', ' ಪ್ರಜ್ಞಾನಸ್ಯ

ನಾಮಧೇಯಾನಿ ', ' ಸತ್ಯಂ ಜ್ಞಾನಮನಂತಂ ಬ್ರಹ್ಮ ', ' ತಸ್ಮಾದ್ವಾ ',

' ತತ್ಸೌಷ್ವಾ ತದೇವಾನುಪ್ರಾವಿಶತ್ ', ' ಏಕೋ ದೇವಃ ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಗೂಢಃ

ಸರ್ವವ್ಯಾಪೀ ', ' ಅಶರೀರಂ ಶರೀರೇಷು ', ' ನ ಜಾಯತೇ ಮ್ರಿಯತೇ ',

' ಸ್ವಪ್ನಾಂತಂ ಜಾಗರಿತಾಂತಂ ', ' ಸ ಮ ಆತ್ಮೇತಿ ವಿದ್ಯಾತ್ ', ' ಯಸ್ತು ಸರ್ವಾಣಿ

ಭೂತಾನಿ ', ' ತದೇಜತಿ ತನ್ನೈಜತಿ ', ' ವೇನಸ್ತತ್ಪಶ್ಯನ್ ', ' ತದೇವಾಗ್ನಿಃ ',

' ಅಹಂ ಮನುರಭವಂ ಸೂರ್ಯಶ್ಚ ', ' ಅಂತಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ ಶಾಸ್ತಾ ಜನಾನಾಂ ',

' ಸದೇವ ಸೋಮ್ಯ ', ' ತತ್ಸತ್ಯಂ ಸ ಆತ್ಮಾ ತತ್ತ್ವ ಮಸಿ ' ಇತ್ಯಾದಿಶ್ರುತಿಭ್ಯಃ .. 37..

ಸ್ಮೃತಿಭ್ಯಶ್ಚ—' ಪೂಃ ಪ್ರಾಣಿನಃ ಸರ್ವಗುಹಾಶಯಂ ',

' ಆತ್ಮೈವ ದೇವತಾಃ ', ' ನವದ್ವಾರೇ ಪುರೇ ', ' ಸಮಂ ಸರ್ವೇಷು ಭೂತೇಷು ',

' ವಿದ್ಯಾವಿನಯಸಂಪನ್ನೇ ', ' ಅವಿಭಕ್ತಂ ವಿಭಕ್ತೇಷು ', ' ವಾಸುದೇವಃ ಸರ್ವಂ '

ಇತ್ಯಾದಿಭ್ಯಃ ಏಕ ಏವಾತ್ಮಾ ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಸರ್ವಸಂಸಾರಧರ್ಮವಿನಿರ್ಮುಕ್ತಸ್ವಮಿತಿ

ಸಿದ್ಧಂ ..38..

ಸ ಯದಿ ಬ್ರೂಯಾತ್—ಯದಿ ಭಗವನ್ ' ಅನಂತರೋಽಬಾಹ್ಯಃ ',
'ಸಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರೋ ಹ್ಯಜಃ ', 'ಕೃತ್ಸ್ಮಃ ',
'ಪ್ರಜ್ಞಾನಘನ ಏವ ' ಸೈಂಧವಘನವದಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಮೂರ್ತಿಭೇದವರ್ಜಿತಃ
ಆಕಾಶವದೇಕರಸಃ, ತರ್ಹಿ ಕಿಮಿದಂ ದೃಶ್ಯತೇ ಶ್ರೂಯತೇ ವಾ ಸಾಧ್ಯಂ ಸಾಧನಂ
ವಾ ಸಾಧಕಶ್ಚೇತಿ ಶ್ರುತಿತ್ಸ್ಮೃತಿಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧಂ ವಾದಿಶತವಿಪ್ರತಿಪತ್ತಿವಿಷಯ
ಇತಿ .. 39..

ಆಚಾರ್ಯೋ ಬ್ರೂಯಾತ್—ಅವಿದ್ಯಾಕೃತಮೇತದ್ಯದಿದಂ ದೃಶ್ಯತೇ
ಶ್ರೂಯತೇ ವಾ, ಪರಮಾರ್ಥತಸ್ವೈಕ ಏವಾತ್ಮಾ ಅವಿದ್ಯಾದೃಷ್ಟೇಃ ಅನೇಕವತ್
ಆಭಾಸತೇ, ತಿಮಿರದೃಷ್ಟ್ಯಾ ಅನೇಕಚಂದ್ರವತ್ . ' ಯತ್ರ ವಾ ಅನ್ಯದಿವ
ಸ್ಯಾತ್, 'ಯತ್ರ ಹಿ ದ್ವೈತಮಿವ ಭವತಿ ತದಿತರ ಇತರಂ ಪಶ್ಯತಿ ',
'ಮೃತ್ಯೋಃ ಸ ಮೃತ್ಯುಮಾಪ್ನೋತಿ', 'ಅಥ ಯತ್ರಾನ್ಯತ್ಪಶ್ಯತಿ
ಅನ್ಯಚ್ಛಣೋತಿ ಅನ್ಯದ್ವಿಜಾನಾತಿ ತದಲ್ಪಂ, ಅಥ ಯದಲ್ಪಂ ತನ್ಮರ್ತ್ಯಮಿತಿ',
'ವಾಚಾರಂಭಣಂ ವಿಕಾರೋ ನಾಮಧೇಯಂ ಮೃತ್ತಿಕೇತ್ಯೇವ ಸತ್ಯಂ ',
'ಅನ್ಯೋಽಸಾವನ್ಯೋಽಹಂ ' ಇತಿ ಭೇದದರ್ಶನನಿಂದೋಪಪತ್ತೇರವಿದ್ಯಾಕೃತಂ
ದ್ವೈತಂ

'ಏಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯಂ', 'ಯತ್ರ ತ್ವಸ್ಯ', 'ತತ್ರ ಕೋ ಮೋಹಃ ಕಃ ಶೋಕಃ '
ಇತ್ಯಾದ್ಯೇಕತ್ವವಿಧಿಶ್ರುತಿಭ್ಯಶ್ಚೇತಿ .. 40..

ಯದ್ಯೇವಂ ಭಗವನ್, ಕಿಮರ್ಥಂ ಶ್ರುತ್ಯಾ ಸಾಧ್ಯಸಾಧನಾದಿಭೇದ ಉಚ್ಯತೇ
ಉತ್ಪತ್ತಿಃ ಪ್ರಲಯಶ್ಚೇತಿ .. 41..

ಅತ್ರೋಚ್ಯತೇ—ಅವಿದ್ಯಾವತ ಉಪಾತ್ತಶರೀರಾದಿಭೇದಸ್ಯ
ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟಯೋಗಿನಮಾತ್ಮಾನಂ ಮನ್ಯಮಾನಸ್ಯ
ಸಾಧನೈರೇವೇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿಪರಿಹಾರೋಪಾಯವಿವೇಕಮಜಾನತಃ ಇಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿಂ
ಚಾನಿಷ್ಟಪರಿಹಾರಂ ಚೇಚ್ಛತಃ ಶನೈಸ್ತದ್ವಿಷಯಮಜ್ಞಾನಂ ನಿವರ್ತಯಿತುಂ
ಶಾಸ್ತ್ರಂ ನ ಸಾಧ್ಯಸಾಧನಾದಿಭೇದಂ ವಿಧತ್ತೇ . ಅನಿಷ್ಟರೂಪಃ ಸಂಸಾರೋ
ಹಿ ಸ ಇತಿ ತದ್ಭೇದದೃಷ್ಟಿಮೇವಾವಿದ್ಯಾಂ ಸಂಸಾರಮೂಲಮುನ್ಮೂಲಯತಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಃ
ಪ್ರಲಯಾದ್ಯೇಕತ್ವೋಪಪತ್ತಿಪ್ರದರ್ಶನೇನ .. 42..

ಅವಿದ್ಯಾಯಾಮುನ್ಮೂಲಿತಾಯಾಂ ಶ್ರುತಿತ್ಸ್ಮೃತಿನ್ಯಾಯೇಭ್ಯಃ ' ಅನಂತರಮಬಾಹ್ಯಂ
,
'ಸಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರೋ ಹ್ಯಜಃ', 'ಸೈಂಧವಘನವತ್', 'ಪ್ರಜ್ಞಾನಘನ
ಏವೈಕ ಆತ್ಮಾ', 'ಆಕಾಶವತ್ಪರಿಪೂರ್ಣಃ ' ಇತ್ಯತ್ಯೈವ ಏಕಾ ಪ್ರಜ್ಞಾಪ್ರತಿಷ್ಠಾ

ಪರಮಾರ್ಥದರ್ಶಿನೋ ಭವತಿ . ನ ಸಾಧ್ಯಸಾಧನೋತ್ಪತ್ತಿಪ್ರಲಯಾದಿಭೇದೇನ
ಅಶುದ್ಧಿಗಂಧೋಽಪ್ಯುಪಪದ್ಯತೇ .. 43..

ತಚ್ಚೈತತ್ ಪರಮಾರ್ಥದರ್ಶನಂ ಪ್ರತಿಪತ್ತುಮಿಚ್ಛತಾ

ವರ್ಣಾಶ್ರಮಾದ್ಯಭಿಮಾನಕೃತಪಾಂಕ್ತರೂಪಪುತ್ರವಿತ್ತಲೋಕೈಷಣಾದಿಭ್ಯೋ
ವ್ಯುತ್ಥಾನಂ ಕರ್ತವ್ಯಂ . ಸಮ್ಯಕ್ಪ್ರತ್ಯಯವಿರೋಧಾತ್ತದಭಿಮಾನಸ್ಯ
ಭೇದದರ್ಶನಪ್ರತಿಷೇಧಾರ್ಥೋಪಪತ್ತಿಶ್ಚೋಪಪದ್ಯತೇ .

ನಹ್ಯೇಕಸ್ಮಿನ್ನಾತ್ಮನ್ಯಸಂಸಾರಿತ್ವಬುದ್ಧೌ ಶಾಸ್ತ್ರನ್ಯಾಯೋತ್ಪಾದಿತಾಯಾಂ ತದ್ವಿಪರೀತಾ
ಬುದ್ಧಿಭವತಿ . ನಹ್ಯಗ್ನೌ ಶೀತತ್ವಬುದ್ಧಿಃ ಶರೀರೇ ವಾ ಅಜರಾಮರಣಬುದ್ಧಿಃ .

ತಸ್ಮಾದವಿದ್ಯಾಕಾರ್ಯತ್ವಾತ್ ಸರ್ವಕರ್ಮಣಾಂ ತತ್ಸಾಧನಾನಾಂ ಚ ಯಜ್ಞೋಪವೀತಾದೀನಾಂ
ಪರಮಾರ್ಥದರ್ಶನನಿಷ್ಠೇನ ತ್ಯಾಗಃ ಕರ್ತವ್ಯಃ .. 44..

.. ಓಂ ತತ್ ಸತ್ ..

Encoded by Sunder Hattangadi

Proofread by Sunder Hattangadi and Kalyana Krrit kalyanakrrit at gmail.com

---

upadeshasAhasrI

pdf was typeset on December 22, 2023

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

